

י' באדר, תשע"ז, 8.3.2017

גיליון מס' 550

פרשת תצווה

וְשִׁכַנְתִּי בְּתוֹכְכֶם

מאת זיו כרמל, טירת צבי

”וְשִׁכַנְתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהִיְתִי לָהֶם לֹא-לֵהִימ וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְשִׁכְנִי בְּתוֹכְכֶם אֲנִי ה' אֱלֹהֵיהֶם” (שמות כה, מה-מו)

הפרשות האחרונות ובכללם פרשה זו, מרובות בציווי עשה ובהוראות מדויקות להקמת המשכן והכנת בגדי הכהונה. יש בפרוט ההוראות כדי להטעות לכאורה, בשאלה מה הוא המוקד ומה הליבה של המהלך הגדול הזה של בניית משכן במדבר. יש דואליות מרתקת במקרא בין הפרוט והירידה לדקויות, הוראות ההפעלה וההכנה, לבין מהלך גדול ועצום המכוון את המאמין להרגיש ולעשות תהליך פנימי. לכאורה יש סתירה מוחלטת בין הדברים, אך למעשה זהו מהלך המשלים את עצמו. את בניית המשכן מובילים בצלאל בן אורי ואהליאב בן אחיסמך. אלו בעלי מלאכה – אמנים, המשמשים למעשה צינור המוריד את הכוונה האלוקית לעשייה של בני אדם. בסופו של יום למרות הוראות ההכנה המורדות משמיים, את הביצוע עושים בני אדם. על מנת שהשם ישכון בתוכם, צריכים בני האדם להקים משכן שבו א-לוהים נמצא בפרטים הקטנים, אך המקדש האמיתי שוכן בתוך כל אחד מבני ישראל.

דבר מרתק הוא שהשם מצווה את משה- **”וְנוֹעַדְתִּי לָךְ שֵׁם וְדַבַּרְתִּי אֵתְךָ מֵעַל הַכַּפֹּרֶת”** (כה,כב), כלומר דבר השם יינתן מעל לכפורת, מרחב מצומצם שאורכו אמתיים וחצי ורחבו אמה וחצי. כך מצטמצמת לכאורה השכינה כאשר היא מדברת עם משה. ומנגד – בחנוכת המקדש של שלמה אומר המלך: **”הִנֵּה הַשָּׁמַיִם וְשָׁמַיִם הַשָּׁמַיִם לֹא יִכְלְלוּךָ אֵף כִּי הִבִּית הָזֶה אֲשֶׁר בְּנִיתִי”** והדברים כמעט מדברים בעד עצמם – כאשר יש אהבה ואמונה חזקה בלב העם והאדם, מספיק מרחב קטן של אמה וחצי על שתי אמות וחצי, וכאשר אין אמונה ואהבה לאל, גם שמי השמיים אינם מספיקים.

וכפי שמיטיב לנסח זאת ישעיהו ליבוביץ' בספרו- 'הערות לפרשת השבוע':

”קרבת א-להים ואדם מותנית במידת האהבה שיש לאדם כלפי א-להים, ברוח הפסוק בקריאת שמע שהוא פסוק המפתח של האמונה: ”ואהבת את ה' א-להיך” (דברים ו,ה), ואז יכולה השכינה להצטמצם בתחום של מציאות אנושית. אם אין (אהבה) העולם ומלואו פוסק מלהיות די מקום לשכינה.”

קשה שלא לציין באותה נשימה של פרשת תצווה, גם את שבת זכור. במסכת סנהדרין אנו מוצאים את הציווי המשולש: **”שלוש מצוות נצטוו ישראל בכניסתם לארץ: להעמיד להם מלך, להכרית זרע עמלק ולבנות להם את**

בית הבחירה" (בבלי, סנהדרין, כ"ע"ב). לא זה המקום להעמיק בציווי הקונקרטי והמורכב הזה של מחיית עמלק וזכרו מן העולם, אך די אם נציין שמיד אחריו ישנו הציווי הברור לבנות את בית הבחירה ואולי, אני מעז לשער, עמלק הוא האנטי תזה ל"שכנתי בתוכם", כי אם לא שוכנת בתוכם רוח השם, יתכן שבתוך הריק הזה עלול להיכנס עמלק המסמל את שורש הרוע בעולם, ומכאן ההכרח לסלקו ולסלק את זכרו.

ואני מרשה לעצמי לסיים בתובנה גדולה שיש לקחת מפרשה זו - אל לפרטים הרבים ולתמונה האסתטית (שהיא חשובה מאוד, וכבודה במקומה מונח) להסיט את התודעה שלנו, שהדבר החשוב ביותר הוא "ושכנתי בתוכם" האמונה הגדולה היא כאשר רוח השם מפעמת בתוכנו. אין זה דבר קטן בכלל ואין זה דבר פשוט, אך נדמה שזה המסר המסתתר מאחורי אבני החושן, גודל המזבח ומבנהו של הכיור.

זיו כרמל, חבר קיבוץ מירת צבי, נשוי + 7. בעבר רכז החינוך והבטחון של התנועה.
איש חינוך ושטח המלמד כיצד לשלב בין השניים.

דף פרשת שבוע של הקיבוץ הדתי באתר הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il/parashat/hashavua.htm
כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il
ולרשום [unsubscribe](mailto:unsubscribe@kdati.org.il) בעזרת הנושא.
תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: amudim@kdati.org.il
אתר האינטרנט של הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il